
BREXİT'TE SIRA TİCARET ANLAŞMASINDA: TARAFLAR NE İSTİYOR, SÜRE YETERLİ Mİ, UZLAŞI OLMAZSA NE OLACAK?

-

29.01.2020

EuroNews (28 Ocak 2020)

2016'daki referandumdan bu yana dünyanın nasıl gerçekleşeceğini takip ettiği Brexit, yani Birleşik Krallık'ın (İngiltere) Avrupa Birliği (AB) üyeliğinden ayrılması sürecinde 31 Ocak itibarı ile son aşamaya geçilecek.

31 Ocak her ne kadar resmi Brexit tarihi olsa da İngiltere 31 Aralık 2020'ye kadar AB üyesi kalmaya ve birliğin kurallarını uygulamaya devam edecek. Bir geçiş süreci olarak belirlenen bu zaman içerisinde taraflar yeni bir ticaret anlaşması üzerinde uzlaşma arayacak.

Uzatma talebi olmayacak

Genellikle ekonomi hayatının her alanını kapsayan bu büyüklükteki ticaret anlaşmaları daha uzun zamana ihtiyaç duyar ve normal şartlarda İngiltere Başbakanı Boris Johnson'ın bu anlaşma için birkaç yıl uzatma talep etme şansı var. Ne var ki, Johnson ek süre talep edilmeyeceğini net şekilde ifade etti ve bununla ilgili yasa tasarısı bile hazırlattı.

Taraflar AB bakanlarının ortak pozisyon hazırlayacağı 25 Şubat tarihinden en geç ekim ayı sonuna kadar yani toplam 8 ay içerisinde bir anlaşma ortaya çıkarmalı çünkü geriye kalan süre Avrupa Parlamentosu ve İngiliz Parlamentosu'nun anlaşmayı incelenmesi ve onaylanması için kullanılacak.

Anlaşma olmazsa ne olacak?

Eğer taraflardan biri anlaşmayı onaylamaz veya o tarihe kadar müzakerelerden herhangi bir anlaşma çıkmaz ise işte o zaman İngiltere AB'den Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) kuralları çerçevesinde özel bir anlaşma olmadan ayrılmak durumunda kalacak. Bu senaryo her iki taraf için de ciddi ekonomik zarar ve siyasi gerilim anlamına gelse de her iki anlamda da zararın büyüğünü İngiltere görecek.

Süre yeterli olmayabilir

AB Brexit başmüzakereçisi Michel Barnier, Brexit'in bu bir sonraki aşaması için "Brüksel ve Londra her şeyi sıfırdan inşa etmek durumunda" ifadesini kullanıyor.

Brüksel'de euronews Türkçe'nin konuştuğu kimi bürokratlar 8 aylık sürenin böylesi bir ticaret anlaşması ortaya çıkarmak ve onaylatmak için yeterli olmadığını, hatta neredeyse imkansız olduğunu ileri sürüyor. Yıl sonuna kadar ancak anlaşmaya ilişkin bir iskelet taslak ve belki birkaç iç ve dış güvenliğe yönelik bürokratik uzlaşa geliştirilebileceği ancak bunların bile garantisinin olmadığı aktarılıyor.

Johnson istediğini alabilecek mi?

Johnson İngiliz halkına seçim öncesi 'Brexit'i halledeceği' sözünü vermişti. Johnson bu sözü Avrupa ile yakın siyasi ve ekonomik ilişkiler olacağı taahhüdü ile birlikte verdi. Johnson'ın birinci hedefi AB standartları konusunda bağlayıcı hükümler altına girmeden gümrük vergi ve kotalarını sıfır veya sıfıra yakın bir oranda tutmak.

Kanada usulü bir serbest ticaret anlaşması arzulayan Johnson'ın hedefini İngiltere için oldukça dar bir çerçeve olarak görüp bunu eleştirenler de var. AFP'ye konuşan Avrasya Grubu Başkanı Ian Bremmer "İngiltere kendi geleceğini kendi istediği şekilde belirleyebilmek için yeterli büyüklüğe, yeterli teknolojiye ve rekabete sahip değil. Böyle bir yol tutmak için en iyi zamanı seçtikleri söylenemez" diyor.

Kanada ile AB arasındaki gümrük tarifelerinin yüzde 98'ini ortadan kaldıran ticaret anlaşması CETA'nın müzakereleri 5 yıl sürmüştü.

Standartlar savaşı

Ek vergileri konusunu çözen bir anlaşma ortaya çıksa bile standartlar konusunda devamlılık sağlanmadığı takdirde gümrük kontrolleri, kağıt ve bürokrasi işlemleri ile kotalar ülkenin ticaret ve ekonomi hayatına ciddi bir darbe olacak.

Johnson'ın standartları aşağı çekme talebi birliği oldukça zorlayacak çünkü üyeler arasında İngiltere ile büyük ticaret ilişkisi olan üyeler bulunuyor ve onların da İngiltere'den talepleri olacak. Örneğin Fransa, Belçika ve Danimarka balıkçılık alanında bazı endişelere sahipken Almanya ve Doğu Avrupa ülkeleri otomotiv sektöründe bazı anlaşmalar talep edebilirler.

Bunlarla birlikte Avrupalı şirketler Brexit sonrası İngiliz şirketlerinin haksız rekabet avantajı elde etmesini istemiyor. AB standartlarını tuttutmadan Avrupa'ya ucuza mal satışı AB içerisinde ciddi bir krize neden olacağı için İngiltere'nin damping yapmasına mücadele edilmeyecek.

27 AB ülkesinin bakanları şimdiden olası AB-İngiltere ticaret anlaşmasının istenilen sonucu vermemesi halinde 'ceza' ve 'askıya alma' tedbirlerinin neler olabileceğini tartışıyor.

Müzakereler nasıl yürütülecek?

AB ile İngiltere arasında Şubat ayını takip eden 10 haftalık süre içerisinde toplam 40 gün yoğun müzakere süreci başlatılacak. Bu ana müzakere grubuna paralel olarak 10 adet müzakere masası kurulacak. Her masada ayrı bir konu ve her konu üzerinde uzlaşi için 2-3 hafta arasında bir süre tanınacak. Üzerinde uzlaşi çıkmayan konular pas geçilecek ve son aylara bırakılacak. Tüm müzakereler Barnier ve İngiltere Başmüzakerecisi David Frost tarafından koordine edilecek.

Kaynak/Source: